

До 160-ї річниці Кирило-Мефодієвського товариства

Наприкінці січня 1846 р. чиновник канцелярії генерал-губернатора М. Гулак, ад'юнкт-професор Київського університету Св. Володимира М. Костомаров та студент М. Білозерський заснували Слов'янське товариство св. Кирила і Мефодія.

Товариство об'єднало небайдужих до Батьківщини освічених українців, переважно викладачів, письменників та студентів. Залишається відкритим питання про характер участі Т. Г. Шевченка – його безпосередня діяльність у товаристві не має прямих доказів. Науковці схилиються до думки, що члени товариства оберігали поета та тому не поспішали залучати до роботи.

Наприкінці березня 1847 р. за доносом студента Петрова поліція викрила Слов'янське товариство св. Кирила та Мефодія, що й припинило його діяльність. За 15 місяців свого існування члени товариства не встигли розгорнути широку діяльність. Проте вони підготували програмні документи "Статут Слов'янського товариства св. Кирила та Мефодія", "Книга буття українського народу", у яких сформулювали завдання, національно-політичні ідеали, визначили принципи державотворення та окреслили шляхи досягнення мети.

Програма Кирило-Мефодієвського товариства впливала на український національно-визвольний рух впродовж другої половини XIX ст. та на початку XX ст.

В програмних документах Кирило-Мефодієвського товариства передбачалося створення на демократичних засадах федерації слов'янських республік. Федеративною формою державотворення захоплювалася українська інтелігенція XIX ст. Не змогли відмовитися від цього ідеалу, запропонованого членами Кирило-Мефодієвського товариства, лідери Української революції на початку XX ст.

Тривалий час українська інтелігенція

залишалася відданою іншим принципам. Члени Кирило-Мефодієвського товариства понад усе вважали необхідним дотримуватися принципів християнської моралі. Так, вони відмовилися від методів боротьби, про які говорять "мета виправдовує засіб". У другій половині XIX ст. М. Драгоманов наполягав на тому, що "чиста справа вимагає чистих рук". На початку XX ст. Центральна Рада прагнула діяти легітимно навіть тоді, коли це суперечило національним інтересам України. На жаль в тих умовах гуманні принципи не могли протистояти натиску більшовиків.

У "Книзі буття українського народу" (автор ймовірно М. Костомаров) вперше обгрунтовано доведена безстановість українців. Автор роботи наголошував на тому, що панівні класи в Україні неукраїнські, чужонаціональні. Натомість українцям притаманні демократичні принципи, прагнення до рівності, про що свідчить устрій козаків. Така оцінка української нації покладена в основу національно-визвольних концепцій другої половини XIX – початку XX ст.

Імперська влада відчувала небезпеку у діяльності товариства. За вироком сулу кирило-мефодіївців вислали на різні терміни до різних міст імперії. Але суворі покарання не змогли знищити державотворчі прагнення українців. Слов'янське товариство св. Кирила та Мефодія активізувало національне відродження українців, сприяло розвитку визвольного руху. Товариство вивело національно-визвольні змагання українців за межі етнографічних та фольклорних досліджень на якісно новий етап згуртування та політичної боротьби.

**Т. В. Винарчук, к. іст. н.,
доцент кафедри українознавства.**

ФЕНОМЕН УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА

24 лютого відбулось чергове засідання "Філософського клубу ЗДІА", в якому прийняли участь науковці, викладачі, аспіранти, студенти вузів міста, підприємці, медики, представники сфери культури, козацьких структур, журналісти. В доповіді директора Запорізької філії Інституту козацтва НАНУ Г. А. Крапивки "Феномен українського козацтва" розкриті соціо-культурні фактори виникнення козацтва, динаміка його розвитку, його значення для формування та реалізації української державності... Верховний отаман "Війська Запорозького", генерал-осавул В. Б. Попов розкрив місце та роль козацтва в сучасній Україні. В обговоренні взяли участь: Б. А. Бровко (ЗЮІ), В. О. Подоляк, В. М. Терлецький (ЗНТУ), С. Л. Катаєв (ЗІДМУ), В. С. Калужний, Ю. П. Єгоров (ЗДІА), В. В. Пашков ("Моторо-Січ") та інші. Вони змістовно, аргументовано, багатогранно розкрили тему українського козацтва.

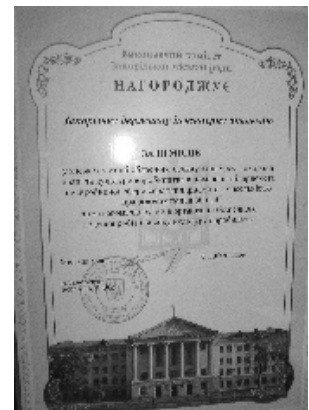
Засідання "ФК ЗДІА" сприяло більш глибокому розумінню феномену українського козацтва та його ролі в історії та культурі України.

Вчена Рада

На порядку денному засідання вченої ради ЗДІА від 02. 03. 2006 р. були висвітлені десять питань, серед яких вручення ректором академії В. І. Пожувим атестатів; доповідь головного бухгалтера З. В. Парапанової про підсумки фінансової діяльності. Про результати зимової екзаменаційної сесії інформував присутніх перший проректор Є. Я. Швець. Проф. В. Г. Воронкова розповідала про нові закони, прийняті ВР України. Про представлення документів для присвоєння вченого звання докладав вчений секретар В. Г. Чуб. Інформували присутніх про роботу факультету енергетики та енергозбереження декан ФЕЕ О. І. Чепрасов та голова комісії В. П. Грицай. Про корегування складу вченої ради ЗДІА доповів ректор ЗДІА В. І. Пожув. Інформацію про звіт стипендіата Кабінету Міністрів України, а також про висунення кандидатур у стипендіати Кабміну була висвітлена проректором з НР А. В. Переверзевим. Про рекомендації до видання навчальних посібників з грифом МОНУ інформував проректор з НІП С. С. Кудієвський. Поточні проблеми ліцензування освітлював декан ФЕЕ О. І. Чепрасов.

Вітаємо службу охорони праці!

Колектив служби охорони праці ЗДІА з Т. Ю. Тарановою на чолі нагороджений грамотою Виконавчого комітету Запорізької міської ради за III місце у міському етапі обласного огляду-конкурсу з охорони праці та культури виробництва в номінації підприємств невиноробничої сфери.

Успіх у цьому спорті був би неможливим без зусиль колективу академії, і в першу чергу, керівників структурних підрозділів, деканів, завідуючих кафедрами, лабораторіями і, безумовно, адміністрації та, особисто, ректора ЗДІА В. І. Пожуєва. Наші вітання колективу ЗДІА!

новомосковські ліси, і факультетські вечори. У Дніпропетровську було тоді 8 вузів і між усіма ними існували не конкурентні, а дружні відносини. Так що траплялося разом веселитися в подарованому студентській молоді палаці Потьомкіна, що став іменуватися Палацом студентів.

Університетський табір розташовувався на річці Самарі і являв собою декілька дерев'яних наметів барачного типу. Ніяких особливих зручностей, але зате там панував дух університетського братерства, і потрапити в табір було зовсім не просто.

Особливе місце в моєму житті займає книга... Якщо пам'ятаєте, наша країна багато років пишалася званням самої читаючої у світі. Так воно і було. І це при тому, що у продаж книги практично не надходили. Ними ділилися, давали один одному на ніч почитати. Дійсним відкриттям і захопленням були для нашого покоління "Над пропастью во ржи" Селінджера, твори Хемінгуея... Ну і, звичайно, музика. Естрада, класика. Читання і музика стали невід'ємною частиною мого життя і залишаються ними.

Володимир Іванович, всій академії відомо, що Ви не тільки відданий вболівальник наших спортивних команд, але і самі займаєтеся спортом. Це захоплення студентських часів?

- Складно відповісти однозначно. З одного боку, у заняттях спортом я бачу і додаткову можливість гармонійного існування людини у Всесвіті, і потребу для розрядки. З іншого, дійсно, у пору юності я активно займався спортом і залишився вірний цій прекрасній звичці. Захоплювався усім - від футболу до важкої атлетики. Таких як зараз, тренажерних залів не було, так що займався штангою, гирьовим спортом в підвальному приміщенні секції.

Якщо ми дійсно щось знаємо, то ми знаємо це завдяки вивченню математики. (П'єр Гассенді)

Якщо можна, кілька слів про те, як склалася Ваша професійна і наукова діяльність по закінченні вузу?

- Закінчивши відмінно ДДУ в 1972 році, я одержав відразу три пропозиції в аспірантуру від різних кафедр. Але почував, що тема - не моя. У результаті розподілився у Запоріжжя інженером науково-дослідного сектора кафедри будівельної механіки нашого вузу. І

тільки через рік, визначившись з темою, повернувся і вступив до аспірантури Дніпропетровського гірничого інституту. Учився і працював там же, у гірничому.

А потім знову зустріч із Запоріжжям. Цього разу - назавжди. Дуже сильне враження справив на мене Юрій Михайлович Потєбня. Колектив, яким він керував, був великий, але він усіх знав, був ширший у своєму інтересі до людей. Панувала атмосфера доброзичливості і взаємодопомоги, при тому, що він був людиною вимогливою і до себе, і до оточуючих...

У 1986-му році ректор ДДУ запрошував мене повернутися в Дніпропетровськ, пропонував кафедру, але я серцем уже прикипів до Запоріжжя, до ЗІІ, до колективу. Мені радісно було йти на роботу і радісно повертатися додому. Можна сказати, досяг широкосердечної рівноваги, а

Для довідки: за результатами науково-педагогічної роботи В. І. Пожужєва опубліковано понад 230 наукових праць і науково-методичних розробок, видано 2 монографії, 10 навчальних посібників. Під його керівництвом захистили кандидатські дисертації 9 аспірантів. На нинішній момент Володимир Іванович є керівником чотирьох аспірантів і здобувачів на присвоєння наукового ступеня кандидата наук.

Що зв'язує Вас з Казанським університетом?

- ...У Казані мені довелося побувати раз 12-13 за час підготовки і захисту докторської дисертації по математичних моделях і методах математичної фізики. Захист мій проходив в знаменитій на ті часи предметній аудиторії ім. Леніна фізичного факультету. Молодь навряд чи знає, що саме в цьому університеті учився В. І. Ленін... Казанський державний університет - один із найстаріших російських вузів, один із кращих у СНД, що ж стосується моєї теми, то там була краща школа математичного моделювання. Захистився я успішно, було це в 1987-му році.

Я не міг зрозуміти змісту вашої статті, тому що вона не була оживлена іксами й ігреками. (Лорд Кельвін)

Звичайно, на одній сторінці газетного тексту складно повідати читачам про ціле життя, навіть якщо це

тільки студентські роки. Який Володимир Іванович Пожужєв як педагог і вихователь?

- Припустимо, не мені судити про це. Але, говорячи тезисно, відзначу от які речі. Нинішній студент, ні для кого це не таємниця, підготовлений слабкіше, ніж 15-20 років тому. Це створює для педагога додаткові складності. Аудиторія швидше втомлюється. Іноді переборюю таку кризу уваги за допомогою того або іншого анекдоту...

Можє і читачам розповісте?

- Виписуючи на дошці формули для розрахунків, іноді навмисно порушую порядок і нумерую "лівим" номером. А як ілюстрацію привожу от цей анекдот, що сподобався мені, досить актуальний для березня-квітня:

На з'їзд народних депутатів з'явився Сталін і повідомляє, що "ми отут порадилися і я вирішив": делегатів з'їзду розстріляти, чеченців заслати в Середню Азію, а Мавзолей перефарбувати в зелений колір. Устає Собчак і запитує:

- Йосип Віссаріонович, а чому Мавзолей в зелений колір?

Сталін:

- Я так і думав, що по двох перших пунктах питань не буде...

Про студентів. Як б вони не були, слабкі, сильні, ініціативні, пасивні, ми працюємо з тими дітьми (хай вибачать мене самі студенти за цей термін), що у нас є. А вони у нас гарні!

Наша головна задача - навчити їх "вчитися", наполегливо працювати, самостійно добувати знання. Дуже важливо, щоб викладачі, які працюють з нашою молоддю, любили свою роботу, мали терпіння, вірили в найкраще...

Володимир Іванович, Ви багато і плідно працюєте, але в перспективі не видно, щоб життя ректора сучасного вузу стало простіше, легше (по всіх параметрах). Що є для Вас віддушиною, де Ви відпочиваєте душою, набираєтесь наснаги, енергії?

- Зрозуміло, це моя родина, дружина, діти, онук. Спілкування з природою, фізична праця на дачі. І, звичайно,... математика - це ширший відпочинок для мене!..

Спасибі за відверту розмову!

З ректором ЗДІА спілкувалася редактор газети "Академія" Н. Юсупова

